

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

D.d.V.d.W

tegen

Humo

Met een brief van 13 april 2022 dient meester Wim De Colvenaer namens zijn cliënt, de heer D.d.V.d.W, een klacht in tegen Humo en journalist Douglas De Coninck. Aanleiding is een artikel van 29 maart onder de titel *'Kheb daar echt helemaal geen medelijden mee. You can't fix stupid' Kere weerom, Reuzegom: een blik in hun Whatsappgroep na de dood van Sanda Dia*. Douglas De Coninck en hoofdredacteur Remy Amkreutz van zusterkrant De Morgen antwoorden met een brief van 28 juni, waarop Wim De Colvenaer reageert met een brief van 31 augustus 2022.

Een rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft een hoorzitting gehouden op 27 oktober 2022. D.d.V.d.W en Wim De Colvenaer woonden de hoorzitting bij. Voor Humo was niemand aanwezig: journalist Douglas De Coninck liet in extremis weten dat hij niet aanwezig kon zijn.

DE FEITEN

Het artikel is een voorpublicatie van een uittreksel uit het boek *Ontmenselijkt. Achter de schermen bij studentenclub Reuzegom* van journalist Douglas De Coninck. De journalist beschrijft wat de leden van Reuzegom bezighield in de eerste uren na de doop die Sanda Dia het leven kostte. In hun WhatsAppgroep hadden ze het over het online wissen van namen van oud-leden en de juridische implicaties van een condoleancebrief aan de familie van Sanda Dia.

Over klager meldt het artikel onder meer dat hij de auteur was van het draaiboek dat werd gevolgd bij het doopritueel, dat hij in Zürich verbleef maar het ritueel volgde via de WhatsAppgroep Ruziegom en dat hij op de fatale avond begon met het wissen van alle digitale sporen van het bestaan van Reuzegom.

Het draaiboek voorziet volgens het artikel, na foltering in een put, ook in de consumptie van kakkerlakken, wormen, krekels, sprinkhanen en een met wormen gevulde paprika. Een annex bij het draaiboek vermeldt wat er na dat alles nog moet worden gepresteerd in een volgend stadium in Leuven: 'Griet scoren, coke. Ge beseft dat ge pottoe zijt, half in shock. En da gij da waart.'

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

KLAGER neemt aanstoot aan de vermelding van zijn naam en voornaam en aan het feit dat de journalist hem geen kans op wederhoor heeft geboden. Verder zegt hij dat het artikel fouten en onwaarheden bevat. Klager was praeses van Reuzegom in 2016-2017. Hij zegt dat de journalist een intentieproces voert tegen hem.

Naamsvermelding

Het artikel vermeldt elf keer de naam en voornaam van klager. Hij was nochtans niet aanwezig op de studentendoop die Sanda Dia het leven kostte en wordt hiervoor niet strafrechtelijk vervolgd. Degenen die wel aanwezig waren en/of gedaagd werden voor de strafrechter worden in het artikel enkel bij hun voornaam plus initiaal van hun familienaam of bij hun alias of clubnaam genoemd.

Klager is geen publiek figuur. De herhaalde vermelding van zijn naam is een aantasting van zijn privéleven en staat in wanverhouding met het maatschappelijk belang van de berichtgeving. De journalist voert aan dat klager ten tijde van de mediatisering van de zaak Reuzegom werkte bij de fractie in het Europees Parlement waartoe N-VA behoort en dat hij daarvoor met publieke middelen werd vergoed. Dat is geen argument om zijn naam te noemen. Klager werkte zes maanden als stagiair in het Europees Parlement, in de periode tussen de doop in 2018 en de mediatisering van de zaak in 2020. Een stagiair in het Europees Parlement kan bezwaarlijk als een publiek figuur beschouwd worden. Klager heeft nooit een politiek mandaat bekleed en was nooit kandidaat bij verkiezingen.

De journalist argumenteert dat klager in eerdere publicaties al bij naam werd genoemd, onder meer in een interview met Humo. Maar klager is toen niet zelf met zijn verhaal naar buiten gekomen, zoals de journalist beweert. Hij wilde aanvankelijk geen interview geven en heeft zich manifest verzet tegen de vermelding van zijn naam. Het is slechts omdat de journalist zei dat hij zijn naam toch zou vermelden, dat klager enkele vragen heeft beantwoord. Klager heeft zelf nooit mediabelangstelling of publieke aandacht opgezocht.

De journalist voert ook aan dat klager ‘nog vrij recent’ praeses was van Reuzegom. Klager vraagt zich af of ‘vrij recente’ praesessen hun recht op bescherming van het privéleven verliezen en waarom van andere ‘recente’ oud-praesessen enkel de initialen worden vermeld.

Wederhoor

De journalist heeft klager vóór publicatie niet gecontacteerd om de informatie te controleren of om een reactie en zijn versie van de feiten te vragen. In zijn repliek verwijst hij naar een telefonisch gesprek van 30 augustus 2020. Dat is irrelevant. Vooreerst heeft klager de journalist toen zelf gebeld om hem te wijzen op twee ernstige fouten in een artikel. Klager heeft in dat gesprek niet laten blijken dat hij nooit meer door de journalist gecontacteerd wilde worden, zoals de journalist beweert. Verder gaat de klacht over het artikel van 2022, achttien maanden na het vorige, waarin tal van nieuwe elementen aan bod komen die de eer en goede naam aantasten. Ten slotte zegt de journalist dat hij achttien andere ex-praesessen heeft gecontacteerd. Dat doet niets af aan het feit dat hij klager niet heeft gecontacteerd, wat hij ook niet betwist.

Onwaarheden en fouten

De journalist schrijft dat klager de auteur is van het draaiboek dat werd gevolgd bij de doop van Sanda Dia. Dat is niet zo. Klager heeft in 2016 enkel een summiere leidraad opgesteld op basis van het doopritueel dat hij het jaar voordien zelf had ondergaan. In het document tekende hij de bestaande routinepraktijken op, wat hij besprak met andere leden en waarvan al eerdere handgeschreven versies bestonden. Dit blijkt uit het pv van verhoor en berichten van andere oud-praesessen. Toch wekt het artikel de indruk dat klager een gedetailleerd draaiboek schreef van de specifieke rituelen die aanleiding gaven tot de dood van Sanda Dia.

Het artikel verwijst ook naar een annex bij het draaiboek over een stadium van de doop dat zich in Leuven zou afspelen met een citaat: 'Griet scoren, coke'. Dit is louter een verhaal dat op het einde van de doop werd verteld. Het gaat niet over een bijkomende etappe van de doop die aansluitend in Leuven zou plaatsvinden, laat staan dat dit echt zou gebeuren. Het gaat om een lijst opdrachten die door een bepaald lid werd opgesteld en die kandidaat-leden zagezegd tijdens het jaar moesten vervullen. Bovendien verklaarden meerdere Reuzegomleden in hun verhoor dat aan de kandidaat-leden werd wijsgemaakt dat ze coke moesten snuiven, maar dat dit in werkelijkheid bloem was. De journalist wist dit, want hij citeert in zijn boek uit het pv van verhoor van elf leden die dit allemaal verklaarden. Ook klager zelf zegde dit in zijn verhoor. Toch laat de journalist dit achterwege in het artikel en wekt zo doelbewust de indruk dat er effectief coke werd gebruikt tijdens de doop.

De journalist schrijft dat klager de doop vanuit Zürich volgde via de WhatsAppgroep Ruziegom, maar hij heeft in die groep na de feiten slechts twee berichten geplaatst. Nog volgens het artikel zat hij samen met enkele oud-leden ook in een andere WhatsAppgroep, Reuzegom finest. Dat is onjuist, klager is nooit lid geweest van deze groep. Het is extra tergend omdat de journalist de indruk wekt dat klager adviseerde om zich uit deze groep te verwijderen, terwijl hij in een chat enkel aangaf dat het online archief van Reuzegom op steenkraft.net, het online archief van Leuvense studentenclubs, offline was. Volgens het artikel zat klager vanuit Zürich alle digitale sporen van het bestaan van Reuzegom te wissen, terwijl hij enkel de Facebookpagina van het galabal van Reuzegom offline heeft gehaald.

Verder bevat het artikel onwaarheden over de hiërarchie tussen de praeses van Reuzegom op het ogenblik van de doop en oud-praesessen, onder wie klager, en over een vermeende link tussen de moeder van klager met iemand bij de lokale politie in Edegem.

Samengevat worden in de passages over klager veronderstellingen gemaakt en zaken uit de context getrokken, op een onjuiste manier met elkaar in verband gebracht of weggelaten, waardoor de waarheid wordt verdraaid en klager in een slecht daglicht wordt geplaatst.

HUMO

Naamsvermelding

Volgens Humo waren er verschillende redenen om de naam en voornaam van klager te vermelden. Klager werkte ten tijde van de mediatisering van de zaak Reuzegom bij de N-VA-fractie in het Europees Parlement en werd daarvoor vergoed met publieke middelen. Zijn naam werd ook al vermeld in vroegere publicaties. Het is niet zo dat Humo de eerder verborgen identiteit van klager heeft onthuld. De journalist verwijst naar een blog, een column en een artikel in Humo, alle drie van 2020. In dat laatste komt klager zelf aan het woord, wat betekent dat hij onder toepassing valt van de richtlijn uit de Code die zegt dat volledige identificatie geoorloofd is als een verdachte of veroordeelde zelf met zijn verhaal naar buiten komt en geen bezwaar maakt tegen identificatie. Klager heeft zelf de openbaarheid opgezocht in zijn hoedanigheid van verantwoordelijke bij Reuzegom.

Studentenclub Reuzegom heeft zelf altijd publieke aandacht voor z'n ex-praesessen gezocht, onder meer met de publicatie van een jaarlijks galaboekje waarin alle namen van ex-praesessen, onder wie klager, prominent werden vermeld. Als ex-praeses stond klager ook hoog in de interne hiërarchie. Off the record- gesprekken met oud-clubleden bevestigen dat anciënniteit allesbepalend was voor de hiërarchie binnen Reuzegom.

Het artikel en het boek benadrukken ten overvloede dat klager niet aanwezig was op de fatale doop, dat hij op dat moment in Zürich zat en dat hij niet behoort tot de achttien die werden doorverwezen naar de correctionele rechtbank. Er wordt geen enkele twijfel gezaaid over het feit dat klager niet betrokken was bij de strafbare feiten waarover het Reuzegomproces gaat.

Samengevat was het verantwoord om klager bij zijn volledige naam te noemen, gelet op de belangrijke rol die hij binnen Reuzegom speelde, op het feit dat hij nog vrij recent praeses was en dat hij vrijwillig en herkenbaar de pers te woord stond over de Reuzegomzaak.

Wederhoor

Klager zegt dat de journalist hem niet gecontacteerd heeft, maar dat is niet helemaal correct. Klager heeft de journalist op 30 augustus 2020 gebeld naar aanleiding van een publicatie op de website van De Morgen. Tijdens dat gesprek heeft de journalist hem gevraagd of hij te vinden was voor een ontmoeting of een later gesprek met het oog op verdere research. Klager liet toen duidelijk blijken dat hij hier op geen enkele manier aan wenste mee te werken en nooit meer door de journalist gecontacteerd wenste te worden, om welke reden ook.

In een chat kort na de fatale doop, waarin klager het journalisten lijkt kwalijk te nemen dat ze 'aan het graven' zijn, meldt een van de deelnemers aan het gesprek: 'Blijven negeren'. Dit is blijkbaar het ordewoord onder Reuzegomleden sinds de dood van Sanda Dia. Dit bleek ook exact tijdens de research en pogingen tot contactname door de journalist met ex-praesessen van Reuzegom. Enkele maanden voor publicatie van zijn boek stuurde hij in november 2021 een mail of WhatsAppbericht naar achttien ex-praesessen met het verzoek om te praten en deel te nemen aan een mini-enquête over de evolutie van de Reuzegomrituelen door de jaren heen. Hij heeft daarop geen enkele reactie gekregen. Dit bevestigde zijn aanvoelen dat 'blijven negeren' een soort ordewoord was onder de Reuzegomleden.

Onwaarheden en fouten

Wat het draaiboek betreft, chatte klager in 2016 met twee ex-praesessen over het verloop van het doopritueel. Op basis van gegevens die de twee hem doorspeelden, voegde hij aan het einde van het chatgesprek het door hemzelf opgestelde draaiboek toe. Dat verschilt niet van het draaiboek dat is gebruikt bij de doop van Sanda Dia. Een foto ervan, gemaakt door de federale gerechtelijke politie, zit in het gerechtelijk dossier. Verschillende Reuzegomleden verklaarden tijdens hun verhoor dat bij de fatale doop het draaiboek van de afgelopen jaren werd gebruikt en dat alle documenten van praeses naar praeses werden overgedragen. Een van hen verwijst naar het draaiboek als een document dat door klager werd aangemaakt om aan de volgende senior door te geven zodat er niets verloren zou gaan. In een persmededeling die nooit werd verspreid, verwees de praeses van 2018-2019 naar het draaiboek met de vermelding dat het exact werd gevolgd zoals het al vele jaren gebeurt. Het is dan ook duidelijk dat de jongelui zich tijdens de fatale doop hielden aan het draaiboek zoals opgesteld door klager.

Klager voert aan dat het fragment over 'Griet scoren, coke' uit het draaiboek een fictief verhaaltje is en dat deze zaken in werkelijkheid nooit zouden gebeuren. Het draaiboek voor de zogenaamde 'binnendoop' is nochtans duidelijk en een van de leden ervaarde het in zijn verhoor heel anders. Hij zegt dat hij seks moest hebben met een meisje, dat ook gedaan heeft en er beelden van heeft gemaakt en doorgestuurd. Het pv verduidelijkt niet waar deze opdracht volbracht moest worden, maar de opdracht om seks te hebben staat vermeld in het draaiboek van de 'binnendoop' en ze is op z'n minst door één lid daadwerkelijk uitgevoerd.

Klager zegt dat hij in de nacht van de fatale doop maar twee berichten heeft gepost, maar dan spreekt hij enkel over berichten in de WhatsAppgroep Ruziegom. Los daarvan chatte hij vanuit Zürich ook met de schachtentemmer, waarbij hij iets na middernacht suggereerde om de WhatsAppgroep meteen te wissen. Of hij deel heeft uitgemaakt van de WhatsAppgroep Reuzegom finest valt niet te verifiëren, maar aan de hand van niet gewiste chats kan wel worden vastgesteld dat hij in de uren na de dood van Sanda Dia de Reuzegommers in die groep adviseerde om zich zoveel mogelijk uit WhatsAppgroepen te verwijderen. Hij nam ook deel aan een chat met het oog op het verwijderen van namen op steenkracht.net, de website met alle aliassen en werkelijke namen van de leden van alle Leuvense studentenclubs, tot in de negentiende eeuw. In de chat meldde hij: 'Is offline'.

BESLISSING

Op één item na kan de Raad zich niet uitspreken over het waarheidsgehalte van de door klager betwiste passages omdat de versies van klager en Humo uiteenlopen en de Raad over geen verdere gegevens beschikt. Wat de passage over coke betreft, verwijst de Raad evenwel naar zijn uitspraak in de zaak *Meeusen en Berx tegen De Morgen* van 22 april 2021. Of er bij studentenclub Reuzegom tijdens of in opvolging van het doopritueel coke werd gebruikt, kan de Raad niet uitmaken. Maar de journalist wist wel dat leden van Reuzegom tijdens hun verhoor bij de politie verklaarden dat het poeder dat kandidaat-leden moesten snuiven geen coke was maar bloem. Dat was al duidelijk in de eerder vermelde uitspraak van de Raad. Bovendien vermeldt de journalist dit ook zelf in zijn boek, waar hij verwijst naar het pv van verhoor van elf leden die dit allemaal verklaarden. In het artikel laat hij dit gegeven evenwel achterwege, wat neerkomt op een niet waarheidsgetrouwe weergave van de gegevens waarover hij bij de publicatie van zijn artikel beschikte.

Klager is geen publiek figuur. Het feit dat hij zes maanden stage liep bij een politieke fractie in het Europees Parlement of dat hij in 2016-2017 praeses was van studentenclub Reuzegom maakt van hem nog geen publiek figuur. Klager maakt ook aannemelijk dat hij zelf de publieke aandacht niet heeft opgezocht en dat hij bij een eerder interview met aandrang had verzocht om zijn naam niet te vermelden. Daarom is de Raad van oordeel dat de vermelding van de naam en voornaam van klager in de context van het artikel een schending van zijn privéleven uitmaakt.

Het artikel brengt ernstige beschuldigingen uit die de eer en goede naam van klager betreffen en waarmee hij eerder in de pers nog niet in verband werd gebracht. Daarom had de journalist hem vóór publicatie van het artikel een kans op wederhoor moeten bieden, wat niet gebeurd is. Dat klager anderhalf jaar eerder mogelijk de indruk had gegeven dat hij niet meer met de journalist wilde praten, ontslaat de journalist niet van zijn plicht om een kans op wederhoor te bieden bij de publicatie van een nieuw artikel waarbij hij nieuwe beschuldigingen uitbrengt, of om voor eerder vermelde beschuldigingen te verwijzen naar eerdere reacties van klager.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel:

De klacht is gegrond.

Brussel, 10 november 2022